

Geografia i medi natural

El castell de Rosanes es troba situat a la serra de les Torretes o de l'Ataix, i a una altitud de 252 metres. Esdevé un autèntic balcó sobre l'Alt Penedès amb un ple domini dels camins que transiten pels entorns de Martorell i a la seva esquena dels que s'enfilen cap al veí castell de Castellvell o de Sant Jaume.

El seu destacat color vermellós prové dels gresos secundaris (Triàsic) i la vegetació és dominada per brolles d'estepes i pi blanc tot i que ha estat degradada en els darrers anys per alguns incendis.

Dos castells amb el nom de Rosanes

En un document publicat pel pare Josep M. March l'any 1400 hi ha distinció entre «Castro Veteri» i «Castro de Rosanis» amb motiu de l'obligació que tenien els homes de Castellbisbal d'acudir-hi quan fossin cridats.

El cronista oficial de Martorell, Isidre Clopas, ha situat aquest castell en les roques situades al serrat que hi ha damunt Martorell per on s'escola un torrent que ha conservat el nom de Rosanes, mentre que l'altra denominació de Pairet podria provenir del nom d'un dels seus antics propietaris (1326).

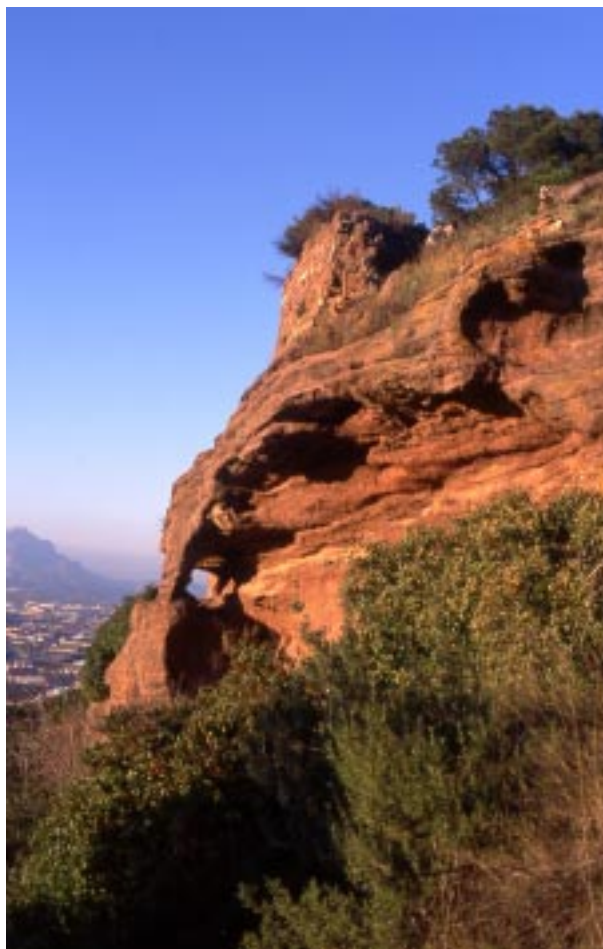
El que queda clara, doncs, és l'existència dels dos castells: aquest de Rosanes o del Pairet i el Castellvell de Rosanes o de Sant Jaume, essent sempre el primer feudatari del segon.

La història

Segons la tradició, en el turó situat més cap a Barcelona s'edificà la torre coneguda com a Griminella i a l'altre prengué el nom del Clos mentre que en un tercer turó hi ha les actuals restes de la fortalesa del Pairet.

La primera vegada que surt documentat el nom de Martorell és l'any 1033 lligat al castell: «aecclesia fundata subtus castrum Rodanas, prope forum Martorellium».

El 1103 Guillem Ramon de Castellvell concedí en feu a Udalard Ramon el castell de Rosanes, el qual amplià i ell mateix prengué el nom de Ramon de Rodanes.

Castell «del Pairet» des del vessant de ponent. Foto de Jordi Gironès

Vers l'any 1209, el castlà era Ramon de Recasens que tenia disputes relacionades amb els delmes de Martorell, i que fou substituït per Guillem de Rosanes (1217). Aleshores tenia algunes jurisdiccions a Abrera, Castellbisbal i Sant Esteve de Sesrovires.

Aquest castell va estar lligat a la història i vicissituds del proper Castellvell, si bé també tingué forts lligams amb la vila de Martorell. El llinatge dels Rosanes sempre fou feudatari dels Castellvell i, per tant, passà també a mans de la casa de Foix del 1309 al 1396.

Galceran de Rosanes es distingí pel seu ajut i fidelitat a Jaume d'Urgell (1411) amb motiu de la mort de Martí l'Humà sense descendència i la posterior elecció de Ferran d'Antequera en el Compromís de Casp (1412).

El 1464 la capitania de Martorell, que havia

El castell vist des del serrat que l'uneix amb el castell de Castellvell. Foto de Jordi Gironès

estat hostil al rei Joan II, fou confiada a Roger de Rosanes.

A primers del segle XVI, el castell passà a mans del llinatge Torrelles, si bé l'any 1538 Hipòlita de Lihori, com a procuradora de la seva filla Estefania de Requesens i del seu gendre Joan de Zúñiga, comprà els béns que havia posseït Miquel Joan de Torrelles en el castell de Rosanes i en la vila de Martorell.

Dels documents de compra es desprèn que ja aleshores el castell estava molt malmès, possiblement a causa de les destrosses fetes pels partidaris de Joan II.

La darrera notícia del castell data del 1713 quan els filipistes inutilitzaren del tot les restes del castell.

Nota: per fer aquest escrit he recollit la major part de la informació històrica de l'escrit sobre Castellvell de Rosanes del volum I de l'obra sobre els *Castells Catalans*

publicada per l'editor Rafael Dalmau l'any 1967 (segona edició del 1990), i la resta del fulletó *Castellvi de Rosanes* editat pel Centre d'Estudis Martorellencs.

Jordi Gironès i Vilardebò
juny de 2006

Esquema del castell publicat per Duran Cañameras el 1914)

Escut d'armes dels Rosanes: d'atzur, un minvant de plata i bordura componada

